

# Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

**ABONAMENTUL:**

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.  
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.  
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

**Abonamentele și inserțiunile**

să se adreseze Administrației tipogr. arhid. Sibiu, str. Măcelarilor 45.

**Corespondențele**

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.

Scriori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

**INSETIUNILE:**

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiori 30 fil.  
rândul cu litere garmondi.

## Ultimul act al tragediei.

Sibiu, 3 iulie n.

In liniștea cea mai desăvârșită, la noapte, când dorm paserile și se odihnește natura, se va desfășura ultimul act al groaznicei tragedii dela Seraievo. După dispozițiile ultime, luate din partea Maiestății Sale, Monarhului nostru, astăzi, Vineri, la orele patru d. a. se va face prohodul, în capela curții, care apoi va fi închisă, iar la orele zece sara vor fi scoase din capelă și transportate sicriile cu rămășițele pământești ale deplânsului Arhiduce Francisc Ferdinand și ale soției sale Principesa Sofia de Hohenberg la Artstetten, nu de departe de Viena, și la miezul nopții vor fi aşezate spre vecinică odihnă în cripta familiară de acolo.

Intre miroslor răspândit de florile din nenumăratele cununi, depuse pe sicriile decedaților, între miroslor de tămâie, între freamătul frunzelor mișcate de susinele milioanelor de cetățeni din monarhie, la lumina făclilor și a torțelor aprinse, vor fi aşezate în sănul pământului rămășițele pământești ale celor atât de mult iubiți și atât de mult deplânsi, iar niște mâni vânjoase vor trânti la urmă ușa grea de fier a criptei și o vor încuiată, ca ochi omenești să nu mai vadă sicriile.

Aci vor fi zăvorite, la noapte, în miez de noapte, și nădejdile noastre, toate, pe cari le ayeam legate de viitor. Căci vedeam în cel ce avea să ne stăpânească nu peste multă vreme pe omul *pregătit* pentru aceasta grea sarcină, pe omul cu minte clară și cu voe firmă de a fi popoarelor din monarhie părinte adevărat, împărtitor de dreptate tuturor.

S'a dus însă, și noi am rămas cu îngrijorarea. Căci cine știe ce ne mai așteaptă?

Noi, Români, avem poate mai multe motive de a deplângă pe decedatul Arhiduce, fiindcă față de noi avea el deosebite simpatii. Domnul profesor C. Nedelcu, care a petrecut multă vreme în Viena, în cercuri, cari aveau legături cu imprejurimea decedatului Moștenitor de tron, ne comunică referitor la sentimentele acestuia față de poporul nostru următoarele:

«Nimeni dintre reprezentanții popoarelor monarhiei austro-ungare nu putea avea absolut nici o temere, din punct de vedere al națiunii sale, de viitoarea domnie a moștenitorului tronului habsburgic. Din contră, ceea ce clironomul a lăsat să fie destăinuit ori bănuț din principiile de cari urma să fie călăuzit, era tocmai dovada celor mai bune sentimente față de toate națiunile imperiului, nu numai în înțelesul de bunăvoie părintească față de popoarele sale, ci chiar politicește, cu intenținea pronunțată *de a da tuturor deplină libertate națională*. Căci Francisc Ferdinand avea să fie, nu împă-

ratul dualismului, ori trialismului, ci *domnul tuturor neamurilor unite în imperiu*. Soția sa, ducesa Sofia de Hohenberg, născută Chotec, era de origine slavă, și se știe, că Arhiducele prefera de a trăi la moșii sale din Bohemia. Aceeaș iubire o avea și pentru Slavii de sud, și se zice, că Arhiducele însuși a intervenit, ca Croaților să li se restituie situația lor de drept, ce fusese suspendată de guvernul din Budapesta, din motive de politică internă.

Pentru Români Francisc Ferdinand a arătat în toate prilejurile cea mai desăvârșită dragoste, cu totul particulară. Cu ocazia unei manevrelor militare ce se țineau pe teritoriile locuite de Români, cu ocazia unei trecerii sale prin Ardeal spre Sinaia, la serbări ocazionale din Viena, și față de bărbații politici, cărora le era accesibil, Arhiducele a arătat, sărăcute zice, ostentativ, *cea mai binevoitoare simpatie, cel mai adânc interes, sub toate raporturile, culturale și politice mai ales*.

Nu mai mult decât acum două săptămâni, primind pe fostul atașat militar al României, dl vicecolonel G. Eremie, în audiență de plecare, Arhiducele Francisc Ferdinand i-a zis verbal, cu un aer duios: «Un lucru este de care deosebit vă rog să rămâneți convins: anume, că *păstrează completă simpatie pentru România și pentru poporul român, pe care l-am cunoscut cu drag, atât cu prilejul vizitei ce am avut fericirea să fac M. Sale Regelui Carol la Sinaia, cât și aici în monarhie*».

Personal Arhiducele Francisc Ferdinand a fost foarte primitor și drept. Si-a relevat talentul, cu care își știa alege colaboratorii, numai după meritul lor personal, indiferent de origină.

Viața familiară ce a dus era exemplară, și se știa, că își adora copiii, cei trei frumoși prințipori: Sofia, Max și Ernst, rămași acum orfani. E cunoscut și aceea, că Arhiducele moștenitor nu ezita de ași manifesta credința sa de bun creștin. A fost și personal un bărbat mare, în înțelesul cel mai înalt al cuvântului. De aceea nu poate fi îndeajuns condamnată fapta abominabilă, care l-a răpus, răpind două vieți nevinovate și pline de nobleță, și lăsând trei copii orfani...»

\*

Si un astfel de om rar, întreg, desăvârșit, a trebuit să moară, răpus de o mâna sacrilegă!...

Si pentru un astfel de om mare, oricăte lacrimi s-ar vărsa, ele n'ar fi prea multe...

Dormi în pace, suflet mare și curat, dormi somnul cel de veci, împreună cu iubita ta soție, în mica voastră căsuță din capela dela Artstetten, jeliți de toti, mai ales însă de inima duioasă și îndurerată a Românilui, care n'a avut parte în lumea aceasta decât numai de jale și de durere!..

## Condolența consistorului din Caransebeș.

Preasfinția Sa, Episcopul Dr. Miron E. Cristea, a convocat pe Luni consistorul plenar al diecezei Caransebeș la ședință extraordinară. A deschis ședința cu un discurs duios, în care a apreciat individualitatea distinsă a Moștenitorului de tron Francisc Ferdinand și a soției sale, dând expresiune doliului întregei biserici. S-au luat măsurile necesare pentru participarea tuturor comunelor bisericești din dieceză la jalea generală și s'a trimis ministrului-președinti al țării, contei Stefan Tisza, următoarea telegramă:

Excellenței Sale, Domnului ministru-președint, conte Stefan Tisza, Budapesta. Cutremurați în adâncul sufletului nostru de crunta lovitură ce a ajuns glorioasa noastră dinastie și iubita noastră patrie, căreia a căzut jertfă fericitul nostru clironom și soția sa, exprimând atât în numele meu, cât și al consistorului gr.-ort. român de Caransebeș, al preoțimiei și credincioșilor întregei dieceze, durerea noastră sinceră și condolențele noastre, ne rugăm respectuos, ca Exellența Voastră să binevoiți și aduce la treptele Tronului Maiestății Sale, gloriosului nostru Rege, pe lângă asigurarea alipirii și credinței noastre omagiale, expresia acestei condolențe a noastre. În numele consistorului diecezei gr.-ort. române a Caransebeșului: Dr. E. M. Cristea, episcop.

## Ședința de doliu a dietei.

Camera ungăra a ținut ședință Marți la orele 11. Toți deputații s-au prezentat la ședință în haine negre, cu excepția unui singur independentist, îmbrăcat în haine deschise de stradă. După deschiderea ședinței, președintul Beöthy Pál s'a sculat în picioare și a parentat în frumoase cuvinte pe martirii dela Seraievo. Deputații i-au ascultat vorbirea sculați în picioare. Președintul propune, ca dieta să-și exprime adâncile condolențe față de moartea Moștenitorului de tron Francisc Ferdinand și a soției sale, să încredințeze presidiul, ca să comunique aceasta și Maiestății Sale, Monarhului, să participe la înmormântare prin o delegație, și să-și suspende lucrările, în semn de doliu, până după înmormântare. (Aprobări generale).

In numele guvernului vorbește domnul Teleszky János, ministru de finanțe (prim-ministrul Tisza plecase la Viena) și în firul unei vorbiri duioase se alătură la propunerea președintelui camerei ungare. Vorbesc apoi pe rând șefii tuturor partidelor reprezentate în dietă, rostindu-se cu multă durere și indignare asupra infamului atentat, și anume: contele Carol Khuen-Héderváry, în numele partidului guvernamental, contele Apponyi Albert, în numele independiștilor, contele Iuliu Andrásy, în numele partidului constituțional, contele Zichy Aladár, în numele partidului poporali, ba-

ronul Iosif Raicic, în numele Croaților, Dr. Stefan C. Pop, în numele naționaliștilor, apoi Stefan Szabó, în numele partidului țărănesc, Dr. Vázsonyi în numele democraților și Alex. Giesswein în numele social-creștinilor. Vorbirea deputatului naționalist român Dr. Stefan C. Pop a fost urmată:

«Onor, cameră! Adânc mișcat și cuprins de o dureroasă jale aderez în numele partidului național român la propunerile făcute de președintul camerei. Glonțul care a stins viața moștenitorului de tron Francisc Ferdinand și a augustei lui soții, a pătruns și înimele multor milioane.

Toate popoarele din această monarhie, fără deosebire de naționalitate și religiune, stau în mare doliu și nespusă durere în jurul alor două cosciuguri, cari pentru totdeauna vor închide atâtea speranțe și atâtea așteptări îndreptățite.

Poporul român, a cărui credință tradițională și alipire către tron și casa domnitoare ca un luceafăr luminăză trecutul și prezentul, cu indignare condamnă odiosul atentat contemplat de creerii unor nemernici, lipsiți de toate sentimentele omenești, și deplâng pe auguștii defuncți ai omeniei și ai monarhiei; și închinându-se înaintea voinței nepătrunse a puternicului Dumnezeu, imploară măngâiere cerească pentru copiii rămași orfani, pentru casa domnitoare și pentru popoarele monarhiei.

Moștenitorul de tron, Francisc Ferdinand, a fost mare, nu numai în urma nașterii sale și a poziției sale înalte de drept public, ci în temeiul caracterului său înalt, a cunoștințelor sale vaste și a aptitudinei sale extraordinare. Devizele vieții sale i-au fost cele mai frumoase virtuți ale creștinismului: credință, speranță și iubirea. Aceasta din urmă, iubirea, a fost mare în dânsul, de această dragoste a împărtășit el cu profusune toate popoarele vastului său imperiu.

À fost mare, pentru că caracterul său curat a fost lipsit de toate slăbiciunile și dânsului i se potrivește sentința clasică: *Vir integer scelestisque purus!*

Iubita sa soție a fost soață de seamă de rolul ei, pentru că a fost un model de soție credincioasă și înimă de mamă. Moartea de martir, pe care a îndurat-o, împreună cu augustul ei soț, i-a consacrat pe ambii de sfinti și cununa de martir care împodobește frunțile lor glorioase, li-a asigurat gloria nemurirei.

Popoarele căzute în adâncă jale cu pietate le vor păstra scumpa lor amintire».

Camera a primit cu unanimitate propunerea președintelui și ședința a fost ridicată.

La acutul înmormântării dietă va fi reprezentată prin o delegație compusă din patru deputați și condusă de președintul Beöthy Pál.

**Doliul casei de sus.**

Marți la orele 4 d. a. a ținut ședință casa magnaților. A fost asemenea o ședință de doliu. Aci vicepreședintul Vavrik Béla a parentat pe Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand și soția sa, în cuvinte pline de jală, față de defuncți, și pline de asprime, față de atentatorii criminali, făcând la urmă propunere analogă cu cea din dietă. Din partea membrilor casei magnaților, aflători de față, a luat cuvântul Primatele romano-catolic, cardinalul Csernoch, care într-o vorbire frumoasă a descris personalitatea defunctului Moștenitor de tron și a soției sale, prezentându-i pe amândoi în lumina lor adevărată de oameni rari în lumea aceasta păcatăosă. Iși aduce aminte de cei trei copilași rămași orfani de mamă și de tată, de durerile și suferințele Monarhului, la cari participă monarhia întreagă, și recomandă spre primire propunerea președintelui. Se votează și ședința se ridică.

**Doliul României.**

După primirea dureroasei vesti, pe care nu voea la început să o credă, Maiestatea Sa, Regele Carol, apoi Regina și principii moștenitori de tron ai României, au trimis Monarhului nostru călduroase telegrame de condolență. M. Sa Regele Carol a însărcinat în același timp pe d-l general Mavrocordat, mareșalul palatului, să prezinte condolențe la legația Austro-Ungariei. D-nii I. Brătianu, președintele consiliului de ministri, și Em. Porumbaru, ministrul de externe, au trimis în numele guvernului român telegramă de condolență d-lui Berchtold, ministrul de externe al Austro-Ungariei, și au însărcinat pe d-l Mavrocordat, ministrul statului român la Viena, de a i transmite și verbal profundul lor regret. Domnii I. Brătianu și Em. Porumbaru au trimis de-asemenea telegramă de condolență și contelui Czernin, ministrul Austro-Ungariei la București, care se află acum la Sinaia. Toți miniștrii, miniștri plenipotențiari și numeroase notabilități s-au înscris apoi Luni dimineață în registrele deschise la legația austro-ungară.

Luni după ameazi s-au întrunit în ședință corpurile legiuioare române. La cameră imediat după deschiderea ședinței a luat cuvântul domnul I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de ministri, și a făcut următoarea comunicare:

«Cu adâncă indignare și durere am aflat știrea groaznicului atentat, săvârșit împotriva arhiducelui moștenitor al Austro-Ungariei și al prea iubitei sale soții.

Legăturile de sinceră prietenie ce unesc cele două familii domnitoare și cele două state vecine dau un caracter și mai dureros sentimentelor noastre de condolență.

Monarhia vecină pierde un bărbat în toată puterea cuvântului, pe care se rezemau legitime speranțe ale acestui mare imperiu, și a căruia încetare din viață dă o nouă și cumplită lovitură veneratului și mult încercatului suveran, către care se îndreaptă în toată lumea cultă unanime sentimente de caldă și respectuoasă compătimire.

Români nu pot uita prietenia cordială și neclintită, pe care arhiducete n'a înțețat de a ne-o manifesta. Ei vor păstra amintirea cu pioasă recunoștință. Si nu mă îndoesc, că expresiunea fidelă a sentimentului național, — adunarea deputaților, — va voi să se unească la jalea împărătiei vecine și amice».

Camera a ascultat cuvântarea în pioce. Dl Mihail Ferechide, președintele camerei, rostește apoi din

fotoliul presidențial următoarele cuvinte:

«In numele adunării întregi mă asociez la sentimentele exprimate de guvern. Rog guvernul, să transmită atât prea veneratului și atât de încercatului monarh, cât și guvernului împărătiei vecine, că adunarea deputaților români în unanimitate deploră mizerabilul act și împărtășește durerea ce a încercat. In semn de doliu, propun ridicarea ședinței».

Toți domnii deputați prin ridicare de mâini se asociază la expresiunea acestor sentimente.

Ședința se ridică.

La senat a vorbit domnul Em. Porumbaru, ministrul de externe, următoarele:

«O adâncă emoție s'a produs ieri seară pretutindeni, când s'a aflat știrea groaznicului atentat săvârșit asupra arhiducelui Francisc Ferdinand, moștenitorul Coroanei austro-ungare, și asupra iubitei lui soții, ducesa de Hohenberg. Această oribilă crimă, care ridică unanime sentimente de indignare și durere, taie firul a două existențe consacrate binelui public și fericirii patriei lor.

Moartea lor tragică aruncă un doliu adânc în mijlocul popoarelor monarhiei vecine și a ilustrei și mult încercatei familii imperiale, al cărei venerat șef este încunjurat de dragostea supușilor săi și de o universală și respectuoasă simpatie.

Dar ceeace dă un caracter mai dureros emoției noastre, sunt legăturile de veche și statornică prietenie, care unesc cele două case domnitoare și cele două state vecine. Români au avut ocazia să aprecieze înaltele calități de inimă și de spirit ale ilustrului defunct, care prin partea activă ce lăsă la viață publică a țării sale și prin simțăminte generoase de cări se arăta însuflăt, constituia o forță vie, către care se îndreptau speranțele pe viitor ale puternicului imperiu. Ei nu pot uita calda și neclintită prietenie pe care arhiducelul ni-a manifestat-o totdeauna, și-i vor păstra amintirea cu pioasă recunoștință.

Guvernul nu se îndoeste, că se-natul, expresiune fidelă a simțământului național, se va uni împreună cu noi la durerea împărătiei vecine și amice».

Dl președinte al senatului, B. Missir, enunță: «Cred că am autorizația unanimă a senatului, care se asociază la sentimentele exprimate de guvern, și ridic ședința în semn de dobuț». Ședința se ridică.

**Noul moștenitor de tron.**

Arhiducele Carol Francisc Iosif, în etate tinerească de abia 27 de ani, ajunge moștenitor de tron în locul mult regretatului Francisc Ferdinand. Noul moștenitor de tron este născut în Persenbeug la 17 August 1887, ca fiu al Arhiducelui Otto, răposat în 1906.

A studiat în Viena, a cercetat cursurile experimentale în liceul de pe Schotten, unde a trecut și examenele conform planului de învățământ. În orașul Bilin din Boemia a servit într-un regiment de vânători; transferat la cavalerie, a avansat la rangul de locotenent în regimentul al 7-lea de dragoni, cu garnizoana în Brandeis, lângă Elba.

A înaintat apoi la rangul de căpitan, iar ca major a trecut la infanterie. Stănd aproape de Praga, a avut prilej să se opreasă adeseori în acest oraș și să asculte prelegerile profesorilor dela facultățile juridice ale universității germane și boeme.

Orfan de tată, tinărul arhiduce a fost la început crescut sub îngrijirea specială a unchiului său Francisc Ferdinand, în conformitate cu dorința Mo-

narhului. In 21 Octombrie 1911 s'a serbat căsătoria între arhiducele Carol Francisc Iosif și principesa Zita de Parma-Bourbon, născută în 9 Mai 1892. In timpul de față moștenitorul de tron este locotenent-colonel în regimentul de infanterie nr. 39. Din căsătoria sa cu principesa Zita are doi copii: Arhiducele Francisc Iosif Otto, născut în vila Wartholz în Reichenau în 20 Noemvrie 1912 și arhiducesa Adelaida, născută la Hetzendorf în 3 Ianuarie 1914.

**Dela magistratul orașului Sibiu.**

Primim spre publicare următoarele: Vineri, în 3 Iulie a. c. la orele 4 d. a. se face în Viena celebrarea actualui de înmormântare a Altei Sale imperiale și regale, Arhiducele și Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand. Comunitățile bisericesti din Sibiu sunt recercate, ca timp de jumătate de oară să dispună să fie trase clopoțele la toate bisericiile. Proprietarii de prăvălii sunt recercatați ca Vineri în 3 Iulie n. c. dela 4 până la 4 și jumătate se închidă prăvăliile.

Nr. 102/1914 F. G.

**Concurs.**

Pentru conferirea de burse (stipendii) din »Fundăția Gozsdu« pe anul școlar 1914/15 la școalele medii,\*) facultăți, universități și școalele de cadeți la armata comună și honvezi, — se publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autentificate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungăr și aparține bisericii ortodoxe gr.-orientale române, — spre care scop se cere extrasul din matricula botezătilor, provăzut cu clauzula parohului competent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, — spre care scop studenții dela școalele medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1913/14, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că areea proprie, și a părinților, nu e de ajuns să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurențului, — spre care scop să producă atestat dela direcția politică competentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot, ori este înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopresbiterului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocupația și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Concurentul să arete în petiție specialitatea la care și locul unde voește a continua studiile precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Bursele pentru străinătate se acoardă numai condiționat dela obținerea concesiunii ministeriale.

5. Petiția instruită cu documentele sus amintite este a se adresa Reprezentanței Fundației lui Gozsdu (Nagyszeben, Fleischer g. 45) până la 23 Iulie (5 August) a. c.

6. Toți bursierii actuali sunt provocăți, ca până la 2/15 Iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1913/14, căci altcum se va sista bursa, respective ajutorul avut.

7. Petiționile defectuos instruite sau sosite după termin nu vor fi considerate.

\*) Pentru orientare se notează, că la conferirea burselor în sensul actului fundațional fiind preferiți concurenții dela studiile superioare, — pentru cei dela școalele medii numai 3-4 burse se votează anual.

8. Concurentul să indice în petiție locul și posta ultimă, unde este a i se trimite rezoluțunea reprezentanței.

Sibiu, 5/18 Iunie 1914.

Presidiul Reprezentanței.

**După vizita Tarului.**

Domnul G. Diamandi publică, tot în «Universul» din București, următoarele despre vizita Tarului la Constanța, sub titlu

**Primul pas:**

Tarul a plecat și foarte probabil impresionat de primirea ce i s'a făcut.

Sosirea pe mare a familiei imperiale dădea o impresie de «departe», de poveste, plăcută poporului nostru cu imaginea atât de vie.

Dacă Tarul ar fi sosit singur, nu ar fi încălzit atât de mult inimile românești, mișcate văzându-l încunjurat de împărăteasă și de copiii săi. Femeia și copiii sunt scuturi, iar prezența pe pământul României a tot ce Tarul are mai scump, a înduioșat inimile tuturor și ne-a măgulit pentru increderea cu care Monarhul rus a venit între noi.

Gestul fericit al regelui Carol dând unui regiment de roșiori numele Tarului, atmosfera de cordialitate și toasturile Suveranilor dau acestei vizite un caracter cu totul deosebit.

De am compara-o cu primirea foarte caldă ce s'ar face eventual împăratului Germaniei, și de ar fi ele în totul deopotrivă în aparență, acea a Tarului are o însemnatate cu atât mai mare, cu cât cu Rusia aveam până ieri alte relații decât cu Germania.

Aci stă tot rostul serbărilor dela Constanța. Fără să insistăm, Rusia nu ne inspiră incredere.

Felul cum ne-a tratat după Plevna, nu era de natură să ne împrietenescă.

In adevar, nu e pildă în istoria popoarelor, ca aliatul cel mai tare să despoeze pe cel mai slab după o izbândă căstigată împreună.

La Berlin s'a invocat pretextul unei «pete», care umile memoria unui împărat rus. Înfrângerea unui popor viteaz nu pătează valoarea lui. Si dacă e vorba de «pată», morala superioară a raporturilor dintre state să nu aibă nici o valoare?

Răpirea Basarabiei nu pătează oare mai mult decât tratatul dela Paris? Oare Franța învinsă prin arme a fost mai desonorată decât Bulgaria învingătoare, dar înjosită prin măcelărirea copiilor și trădarea cătră aliații?

Adevărul e, că Rusia voia să se apropie de Dunăre și că diplomația ei, ades cam bruscă, nu a priceput, că din toate punctele de vedere comite o greșală politică și un atentat împotriva dreptului giților.

Austria și Germania aveau tot interesul să împingă pe Ruși la săvârșirea unei strigătore nedreptăți, spre a îndepărta pe Români de Petersburg și a arăta totodată popoarelor de peste Dunăre de ce era în stare Rusia amică și aliată.

Oamenii de stat ruși nu și-au dat seamă de cursa intinsă cu dibăcie, mai ales că Bismarck pentru viitoarele sale combinații, voind să aibă concursul Rusiei, se arăta foarte dănic cu pământ românesc.

La sentimentul nostru de neîncredere justificată Rusia răspunde cu piedeci, cu amenințări și cu proceduri jignitoare, trămitând la București diplomați ca Hitrovo, cari lucrau mai mult ca agenți ai secției a 3-a de cătă ca miniștri plenipotențiari.

Această stare de supraveghere reciprocă a fost întru cătva îmbunătățită prin răbdarea regelui Carol și

a oamenilor de stat români, cari au găsit în bătrânul Fonton un om de înimă și un spirit cinstit.

Putem spune, că d-l Fonton a fost cel dintâi diplomat rus, care a înțeles rostul nostru. D-l de Giers a trecut numai prin București, iar d-l Šebecko, spirit ager, a continuat opera de proprietate. El a fost ajutat în chip neprevăzut de războiul balcanic și de temperamentul mai mlădios, aș zice de pătrunderea mai desinteresată și discretă a ministrului Franciei, d-l C. Blondel.

N'avem nici un isvor de informație, dar întrucât suntem în drept să credem, că Parisul nu cu puțin a contribuit la vizita Tarului.

Actualul ministru al Rusiei la București, Ex. Sa, d-l Pocklevski-Koziel, spirit vioi, fire energetică și hotărâtă, a lăsat din răsputeri, pentru ca simpatia de care se bucură să se resfrângă asupra țelului urmărit.

Cu toată bunăvoie cancelariilor, nu s'ar fi obținut un rezultat îmbucurător, dacă în ajutorul acțiunii franco-ruse nu venea al doilea răsboi balcanic și concursul destul de neașteptat al greșelelor contelui Berchtold, agravate de atitudinea categoric anti-românească a conducătorilor politicei maghiare.

*Parisul și Petersburgul s'au folosit de răzările dela Ballplatz și de provocările dela Budapest.*

Dar o diplomație îscusită nu își va mărgini activitatea mulțumindu-se cu succesele datorite nedibăciei altora. Ea va căuta să aibă o acțiune pozitivă a sa și din un incident favorabil va tinde să creeze un ce permanent.

Partea întâia e fapt dobândit pentru Franța, ca și pentru Rusia. România recunoaște concursul dat de aceste două state; concurs care împreună cu al Germaniei i-au asigurat un rol preponderant, nu numai în Balcani, dar și în Europa. Pentru toate aceste considerante vizita Tarului cîntărește cu toată greutatea unei apăriri între două state, cari până acum un an aveau între ele relații de suspiciune.

România a răspuns foarte călduros imbirii rusești și d-l Pocklevski, ca și ministrul României la Petersburg, și-a văzut sforțările încununate de succes.

De sigur, că la Constanța ambii Monarhi, cum și bărbății de stat ruși și români, și-au dat asigurări formale de bune intenții. Din relațiile ziarelor s'ar părea chiar, că Tarul în chip neobișnuit, sculându-se în picioare ar fi strigat regimentului de roșiori Nicolae al II-lea: «Trăiască România!» Atmosfera de ură, de neîncredere s'a risipit, înlocuită prin stimă și cordialitate reciprocă.

Cu alte cuvinte, la Constanța s'a preparat un teren de discuții și să sperăm de înțelegere între Rusia și România.

Acest rezultat e considerabil dacă ne amintim de trecut. Dar el nu e definitiv.

Dacă Rusia în adevară își dă seamă, că în bună parte scădereea înfrângerei sale în Răsăritul Europei e datorită greșelei dela Berlin, să o repare dela sine cu un ceas mai nainte.

Reparațiunile din oficiu au altă valoare morală de către cele căpătate prin arbitraj, sau impuse de necesități internaționale.

In ipoteza, că o alianță în ultimul moment ar fi tot atât de indispensabilă pentru Rusia ca și pentru România, orice folosesc și restituiri am obținute prin greutatea împrejurărilor, nu ne-ar lega cu Rusia așa, ca un act de dreptate săvârșit din timp.

Dar fiecare ceas cu rostul său; și ceasul dela Constanța poate fi rodnic în urmări.

### Dela Secția școlară a „Asociaționii”.

Membrii ordinari și corespondenți ai secției școlare a „Asociaționii pentru literatură română și cultura poporului român” se convoacă prin aceasta la

### ședință ordinară a secției școlare,

care se va ține Luni în 30 Iunie (13 Iulie) a. c. la orele 8 a. m. în sala festivă a Muzeului Asociaționii din Sibiu.

### PROGRAMUL:

1. Deschiderea ședinței prin președintele secției: Ioan F. Negruțiu, directorul școalei normale din Blaj

2. Raport despre activitatea secției școlare dela 1 Iulie 1913 până astăzi, în special despre chestiunea manualelor în scoalele noastre secundare, de Dr. Onisifor Gh. bu referentul secției.

3. Organizarea subsecției profesorilor seminariali și a profesorilor de religie. Raportor: Dr. Nicolae Bălan, prof. la seminarul „Andrei“ din Sibiu.

4. Organizarea subsecției invățătorilor. Raportori: Dumitru Lăpușan, director școlar în Săliște și Dr. Ioan Mateiu coreferent școlar la Consistorul din Sibiu.

5. Chestiunea unificării planului de învățămînt în școlile noastre de aceeași categorie. Pe baza rapoartelor corpului profesoral al liceului din Brașov și Năsăud, a școalei normale din Oradea-mare și a școalei civile de fete din Arad.

6. Unificarea terminologiei școlare. Pe baza rapoartelor școlilor de sub N. 5.

7. Reforma învățămîntului secundar. (In ce formă am dori noi să se facă această reformă?) Pe baza raportului conferenței profesorale a liceului din Brașov.

8. Legătura dintre membrii corpului didactic primar și secundar. Raportori: Gavril Precep, profesor la liceul din Blaj și Radu Prișeu, directorul școalei primare de fete din Brașov.

9. Eventuale.

Io ședința de dimineată, chestiunile de sub Nr. 4-9 se vor desbată în general, iar în ședința de după amiază e de se vor discuta de către fiecare subsecție în special (subsecțiile profesorilor de seminar, de licee, de școli normale și de școli civile și subsecția Invățătorilor). După ședințele subsecțiilor se va ține o ultimă ședință a secției întregi, seara la 7 ore sau Miercuri dimineață la 8 (Marți e ședința plenară a secțiunilor științifice-literare).

La amiază, ora unu, masă comună în restaurantul Hotelului Boulevard.

Marți seara se va da în sala festivă a „Asociaționii” o serbare comemorativă din prilejul înplinirii unui sfert de veac dela moartea lui M. Eminescu.

După termănarea ședinței plenare a secțiilor științifice se vor face excursiuni la: Săliște, Răsinari, Avrig și în România (prin Căneni la Călimănești, Mănăstirea Cozia, Rămnicul-Valcea, Mănăstirea Horezu, Curtea de Argeș).

Domnii membrii ai secției școlare sunt înștiințați despre toate acestea numai și călea aceasta, fără anunțuri speciale.

Sibiu-Blaj, 16/29 Iunie.

Biroul secției școlare:  
Ioan Negruțiu Dr. Onisifor Ghibu  
president referent.

### NOUTĂȚI.

**Parastas.** Dumineacă după sfânta liturghie se va celebra parastas în catedrala din Sibiu, pentru odihna sufletului Arhiducelui Francisc Ferdinand și al soției sale Prințesa Sofia de Hohenberg, prin însuși Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan Mețianu.

**Congregație extraordinară în Sibiu.** Luni, 6 Iulie a. c. la orele 12 din zi, se ține adunarea generală extraordinară a comitetului municipal al comitatului Sibiu, în sala mare a casei comitatense, fiind pus la ordinea zilei un singur obiect: exprimarea condoleanței comitatului Sibiu față de moartele Moștenitorului de tron Francisc Ferdinand și a soției sale, Prințesa Sofia de Hohenberg.

**Adunare generală.** «Asociaționarea pentru literatura română și cultura poporului român» își va ține adunarea generală din acest an la Năsăud în zilele de 28 și 29 August stil nou.

**In excursiune.** Marți sara au sosit în Sibiu, venind dela Brașov, patruzei de elevi ai seminarului central din București, condusi de P. C. S., Amandritul Iuliu Scriban, directorul seminarului, și de profesorul Papacostea, aflându-se în excursiune de studii. Au făcut și în Săliște și în Răsinari, unde au vizitat mormântul marelui Arhiepiscop Andrei baron de Șaguna.

**Asigurați pentru cazul de moarte.** Atat moștenitorul de tron, Francisc Ferdinand, cat și soția sa, Prințesa Sofia de Hohenberg, au fost asigurați, la o bancă mare olandeză de asigurare, și anume: Arhiducele pentru suma de treizeci milioane, soția sa pentru cincisprezece milioane de florini.

**Imperatul Wilhelm al Germaniei**, care avea se săsoare astăzi la Viena, pentru că se participă la înmormântarea Arhiducelui Francisc Ferdinand și a soției sale, fiind puțin indispuș, nu va întreprinde călătoria la Viena.

**Statarii în provinciile anexate.** Starea de asediul a fost extinsă Mercuri să asupra întregului teritor al provinciilor anexate, Bosnia și Herțegovina. Dieta bosniacă va fi disolvată, pentru că să incepe imunitatea deputaților.

**Arondarea comitatelor.** Unele zile aduc stirea, că după ce se vor vota proiectele de lege referitoare la reformele administrative, va fi prezentat dietei încă un proiect de lege, despre arondarea nouă a comitatelor. E vorba, ca numărul lor să se reducă, formându-se din căte două comitate un comitat. În Ardeal va fi unit comitatul Sibiului cu al Făgărașului, apoi Brașovul cu Treișcaune, Târnava-mare cu Târnava-mică și Solnoc Dobâca cu Bistrița-Năsăud. Centrele comitatelor acestora (patru în loc de opt) vor fi Sibiu, Brașovul, Sighișoara și Deju!

**Uniforma judecătorilor.** Pe seama judecătorilor și a funcționarilor dela judecătorii s'a stabilit în mod definitiv uniforma, care nu peste mult va fi introdusă în mod obligator pentru întreg personalul dela judecătorii. Cand se vor așa în funcție, judecătorii vor imbrăca talarul negru, provăzut cu pajura maghiară și pe cap vor avea chipul oficios. Uniforma funcționarilor de manipulație va fi neagră cu șinoare, la guler cu rosete, conform rangului respectivului. Directorul de cancelarie va avea guler de argint.

**Oarele de oficiu** la corporația industrială sunt cu începere din 1 Iulie până la 15 Septembrie n. c. ca la magistratul orășenesc și poliția din Sibiu, dela 7 dimineață până la 1 d. a.

**Ordinul împăratului Wilhelm.** Un ordin de zi către armata, dat de împăratul Wilhelm, dispune purtarea de mare doliu, și hotărște ca în ziua înmormântării moștenitorului de tron Francisc Ferdinand să se dea 21 de salve de tun în onoarea celui decedat.

**Pentru toate timpurile.** În cercuri militare se spune, că regimentul de uâni nr. 7 din Stoikerau va purta numele de „Arhiduce Francisc Ferdinand“ pentru toate timpurile, în amintirea activității desvolțate de principale de coroană Francisc Ferdinand ca inspector general al armatei noastre.

**Arestat.** Din Orăștie vine stirea, că domnul Ionel Rădulescu, cunoscutul cântăreț, a fost eri arestat, din motivul, că ar fi preamărit crima atentatorilor din Seraievo.

**Avis.** Dr. med Ilie Iancu locuiește Seiler-gasse 3. Ordin. 11-12 ore a. m.

**Biblioteca** dela muzeul Brukenthal din Sibiu este deschisă în Iulie și August dela 11 până la 1 oră d. a. în toate zilele de lucru.

**Societatea ortodoxă a femeilor.** Comitetul central al societății ortodoxe a femeilor române a luat hotărârea să-și mărească încă institutul său. Cu începutul anului școlar viitor se vor putea primi două sufe de elevi interne. Clădirea are să fie înzestrată cu săli de recreație și de sărbări, cu o capelă, două infirmerii, instalație de calorifer, apă caldă, băi și lumină electrică. În parc său „înțins“ elevile vor avea jocuri de tenis, skating și crochetă. Institutul a întocmit în anul acesta o interesantă expoziție de lucruri de mână, care a fost mult vizitată de public. Deslușiri pentru înscrieri se pot face la direcția școlei, în București, strada Principalele Unite nr. 63.

**Luptă cu ursul.** Mare spaimă a produs în comuna Jablea, de lângă Neoplanta, un urs care săcăsește dintr-o menagerie. O trupă de circ cu trăsurile sale se apropia de comună, când în față venea cu mare sgomot un automobil. Caii dela una din trăsurile trupei s'au speriat și au răsturnat o cușcă, unde se găseau un urs și un leopard. Ușa dela cușcă răsturnată s'a deschis și fearăle au scăpat pe drumul de tară. Ursul deodată s'a repezit la un țăran, care se aflat în apropiere și era să-l sășie, dacă îmblânzitorul de feară al circului nu săreea la moment asupra urelui, jungându-l dintr-o lovitură de cușt. Leopardul a făcut împuscat în hotarul satului.

**Hymen.** Elena Bordea și Elie N. Măgean, anunță serbare religioasă a cununiei lor, care se va celebra Dumineacă, în 20 Iunie v. (12 Iulie n.) la orele 5 p. m. în biserică ortodoxă română din Sibiu (strada lungă).

**Eroii văzduhului.** Pilotul Landmann, cum se scrie din Berlin, a stabilit un nou record în aviatică, sbarând fără intrerupere douăzeci și una de ore. Aviatorul s'a înălțat din aerodromul de-a Ich-nistal cu un biplan Sămbătă seara la 8 ore 35 de minute și a stat în văzduh până Dumineacă la 5 ore 35 de minute după ameazi, când s'a coborât eară pe locul unde se urcase, stând astfel în aer 21 de ore.

**Promovare amânată.** Rectorul universității din Budapesta, având în vedere doliul sării, a dispus ca promovarea de doctori „sub auspiciis“, ce era să se întâia Marți în 30 Iunie, să se amâne pe timp nedeterminat.

**Concert și teatru în Diciosanmartin.** Reuniunea femeilor gr.-c. și gr.-or. din comitatul Târnavei-mici, va da concert și reprezentație teatrală, Dumineacă în 12 Iulie 1914, în Diciosanmartin, în sala cea mare a hotelului „Național“ cu concursul teologilor din Blaj și a tinerimii române din Diciosanmartin și jur. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: Locul de seuză 2 cor. Stal 1 cor. 50 fil. Galerie 80 fil. Costumul național e binevenit.

**Dela școală comercială de fete.** Examensul dela școală comercială de fete a Sibiuului s'a tăinut Vineri și Sămbătă, în 26 și 27 Iunie 1914, sub conducerea directorului școlar în calitate de comisar al guvernului. Dintre 68 de elevi înscriși la cursuri, s'a prezentat 67. Au trecut examensul: 15 cu rezultat eminenț, 29 cu bine și 17 cu suficient. S'au respins 12 elevi, dintre care 5 se admit la examen de corigență în 8 Septembrie 1914. Viitorul an școlar — al opt-sprezecelea — se începe Mercuri în 9 Septembrie 1914. Înscrierile se fac în 7 Sept. în locuința directorului Martin Schuster, str. Turnul Nr. 29, etajul I, unde se dau și alte amânuente privitoare la cursul comercial.

**Corupționea pedepsită cu osândire la moarte.** Cetățu în ziarul vienez Die Zeit: Guvernul chinez, cum se anunță din Pek ng, va publica o lege cu adevărat draconică, care în 10 articole cuprinde dispozițiile cu privire la corupționea funcționarilor prin mituire. Conform legii, funcționarul care va primi mită mai mare de 2500 coroane va fi condamnat la moarte. O persoană, care defraudează banii unei instituții publice în sumă de peste 25 mii de coroane, se pedepsescă asemenea cu moarte. Sentențele se execută prin împușcare. Legea cuprinde și alte pedepse: arest, exil și a. și este valabilă timp de trei ani.

**O rugare către On. prești.** Dispărând de mai multe zile un băiat în etate de 14 ani cu numele George Joandrea, învățăcel creștin în Sibiu, și neștiind pe unde rătăcește, Onorati preoții sunt rugați, ca astăndată urma lui să binevoiască a încreștiții administrație acestei foi, iar pe băiat să-l dețină la primăria comunală până la sosirea celor ce-l caută.

### Din public.\*)

#### Mulțumită publică.

Subscrисul în numele poporului din Calean exprim cea mai profund simțită mulțumită fruntașului parohian Ioan Bogăcean și soției sale Ana, care pentru ridicarea însemnătății actului introducerii nouălesului paroh în comună, au binevoit cu această ocazie

Nr. 364/1914.

(500) 1-3

**Concurs.**

Pentru întregirea postului de învățător din comuna Runc cu filia Lunca largă, protopresbiteratul Lupaș, pe baza rezoluției consistoriale dto. 12 I. c. Nr. 7121 Școl. 1914. se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salarul începător 1200 coroane, solvabil: 600 coroane dela comuna biserică și 600 cor. ajutor de stat, reluat de grădină 20 coroane și locuință corăspunzătoare în edificiul scoalei.

Gradațiile de salar, în conformitate cu §. 4 din art. de lege XVI. 1913, se asigură dela stat, beneficiind de ajutul statului și învățătorul de până aci. Pentru noul învățător partea dela stat a salarizului devin licivă după punerea ei în curgere prin dl ministrul pe baza documentelor alesului. Solvirile de salar se efectuează în rate lunare anticipate.

Invățătorul ales, pe lângă celelalte da- torințe ofiioase, este dator să conduce elevii la biserică și să cântă cu ei răspunsurile liturgice în cor.

Concursul, înzestrat cu documentele recerute, se înaintează sub susținutul oficiu, în terminul deschis. Concurenții, până la 8 zile înainte de alegeră, se pot prezenta în comună, spre a cântă și a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia (Aranyosbánya), 16 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Lupsei.

**Vasile Gan**  
protopresbiter.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

**Masa ieftină**

Gătirea mâncărilor de dulce și de post.

Rețete de bucate simple și bune  
de

**Zotti Hodos.**

Prețul cor. 1.20 + 10 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidicezană în Sibiu:

Relațiile bisericești ale Românilor din Ardeal cu Rusia în veacul al XVIII.

de

**Dr. Silviu Dragomir.**

Prețul 2 coroane + 10 fileri porto.

La Librăria arhid., Sibiu, se află de vânzare:

**Em. Suciu:**

**Tiganul la vânăt,**  
comedie originală în două acte, în versuri.

**Arde 'n țigănie!...**

anedotă.

Prețul 40 fil. + porto 5 fil

**Tiganul la târg de vite,**  
dialog scris în versuri.

**Toastul lui Pamfilie.**  
monolog.

Prețul 30 fil. + porto 5 fil

**Contabilitate după**

și caligrafie în 6 săptămâni se poate învăța perfect. Succes garantat. Scrisori de mulțumită și recunoștință stau la dispoziție unea ori și cui Sibiu, strada Fingerling Nr. 1.

(472) 11-15

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidicezană în Sibiu:

**Constituția**

bisericei gr.-or. române din Ungaria și Transilvania

sau

**Statutul organic**

comentat și cu concluzii și normele referitoare întregit

de

**Ioan A. de Preda,**

advocat și fiscal al Consistorului arhidicezan gr.-or rom. din Sibiu.

Prețul 2 cor. + porto 20 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidicezană în Sibiu:

**Notițe**

despre

**întâmplările contemporane**

scrisă de

**Ioan cavaler de Pușcariu.**

Prețul broș. 3 cor. + porto 20 fil.

Legat cor. 3.50 + porto 30 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidicezană:

**Contribuții istorice**

privitoare la

**trecul Românilor de pe pământul crăiesc.**

Carte editată la inițiativa și sub îngrijirea d-lor:

Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcea, Dr. Ioan Lupuș, Dr. Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragomir.

Prețul 4 cor. + porto 30 fil.

La Librăria arhidicezană în Sibiu, se află de vânzare:

**ALBUM**

de

**brodării și țesături românești.**

Compus și editat

de

**Minerva Cosma.**

Prețul 16 cor.

La Librăria arhidicezană, Sibiu, se află de vânzare:

**Monografia**

bisericilor, școalelor și reuniunilor române din Făgăraș.

De

Nicolau Aron,  
paroh ortodox român.

Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

**MERSUL TRENUILOR.**

Budapesta—Brașov, via Cluj.

T. P. 512	T. Ac. 506	T. P. 514	T. Ac. 502	Stațiunile		T. P. 513	T. Ac. 501	T. P. 511	—
8:20	—	6:15	—	▼	Budapesta, gara de ost . . . . .	7:20	—	6:00	—
—	2:25	—	9:35	▼	Budapesta, gara de vest . . . . .	—	7:35	—	—
8:34	10:32	7:13	5:47	▼	Cluj (Kolozsvár) . . . . .	6:19	10:54	6:35	—
10:57	1:01	10:57	7:43	▼	Cucerdea (Székely-Kocsárd) . . . . .	3:10	8:42	4:13	—
1:57	5:02	3:21	9:49	▼	Copșa-mică (Kis-Kapus) . . . . .	12:23	6:56	12:57	—
7:53	12:45	8:56	1:46	▼	Brașov (Brassó) . . . . .	6:36	2:40	7:41	—

Budapesta—Brașov, via Arad.

T. Ac. 602	T. P. 608	T. P. 612	T. Ac. 604	T. P. 610	Stațiunile		T. P. 609	T. P. 611	T. Ac. 601	T. P. 607	T. Ac. 603
7:05	7:50	1:35	2:10	9:30	▼	Budapesta, gara de ost . . . . .	5:45	12:30	1:25	7:25	9:20
12:32	8:31	9:03	6:59	5:57	▼	Sosește Arad . . . . .	9:39	5:00	8:20	11:42	4:15
12:47	4:06	11:15	7:09	6:30	▼	Pleșcă Arad . . . . .	8:52	4:20	8:08	11:00	4:01
4:21	9:56	6:30	10:54	11:53	▼	Orăștie (Szászváros) . . . . .	8:39	9:55	4:20	5:33	11:51
4:56	10:42	7:17	11:25	12:40	▼	Vîntul-de-jos (Alvincz) . . . . .	2:50	9:04	3:50	4:45	11:20
8:46	3:53	11:39	6:40	4:29	▼	Sibiul (Nagyszeben) . . . . .	10:35	4:51	—	7:37	—
5:53	11:35	8:03	12:00	1:32	▼	Sosește Tövis Pleacă . . . . .	2:05	8:17	3:15	3:51	10:46
5:55	12:34	8:45 *	12:20	1:43	▼	Pleacă Tövis Sosește . . . . .	1:42	7:49	3:00	2:25	10:23
6:55	1:57	9:49	1:22	3:21	▼	Copșa-mică (Kis-Kapus) . . . . .	12:23	6:56	1:58	12:57	9:28
7:12	2:33	10:03	1:40	3:59	▼	Mediaș (Medgyes) . . . . .	11:53	6:35	1:40	12:24	9:14
7:55	3:35	10:45	2:24	4:54	▼	Sighișoara (Segesvár) . . . . .	10:46	5:53	12:51	11:24	8:32
9:10	5:31	12:04	3:43	6:52	▼	Cohalm (Homorod-Köhalom) . . . . .	8:46	4:19	11:33	9:48	7:23
10:43	7:53	1:46	5:16	8:56	▼	Brașov (Brassó) . . . . .	6:36	2:40	10:08	7:41	6:00

\* Tren accelerat 502.

**Copșa-mică—Sibiu.**

T. P. 8402	T. M. 8464	T. P. 84
---------------	---------------	-------------